

Årsrapport for Humord - 2023

Vokabularets størrelse

Vokabularet var 31/12-23 på 21 811 foretrukne termer. I tillegg kommer det 15 343 henvisninger på norsk bokmål. Vokabularet hadde ved årsskiftet over 21 418 engelske søkeinnganger (foretrukken form og henvisninger).

Det har blitt lagt til 2238 foretrukne termer i 2023. Tilveksten er større enn foregående år. Dette skyldes at vi i tillegg til ordinær løpende tilvekst blant annet har innlemmet termer fra vokabularene "Juridiske emneord" og at det har vært arbeidet med en spesialsamling med fotografier fra Etnografisk multimediearkiv, som var en del av prosjektet [Spesialsamlinger og databaser](#). I tillegg har vi innlemmet emneord fra NBs emneordslister (norvok, nbienmfag) og termer fra vokabularet Real FAGstermer.

Organisering av Humord-arbeidet

Øystein Walhaug og Vibeke Stockinger Lundetræ koordinerer alt arbeid og står for oppretting av nye termer og vedlikehold av vokabularet.

Medlemmer i samarbeidet

I 2023 kom to nye bibliotek med i Humord-samarbeidet: Universitetsbiblioteket ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet og Mangfolds- og migrasjonsbiblioteket (Integrerings- og mangfoldsdirektoratets bibliotek). Humord-samarbeidet omfatter nå 15 institusjoner.

Opplæring

Vi har våren 2023 holdt et kurs for alle brukere. 14 personer deltok. Kurset var en repetisjon av kurset fra 2022, og formålet var å få med folk som ikke hadde deltatt tidligere. Det ble også avholdt en workshop våren 2023 der 45 personer deltok. En evaluering i etterkant tyder på at brukerne ønsker jevnlig kurs og/eller workshops. Vi tar sikte på å gjøre dette årlig.

Popular searches

I 2023 gikk vi gang med en ny runde søkelogganalyse. Vi tar for oss de mest brukte søkestrengene fra UiOs Oria-instans (Primo popular searches) januar-juni 2022. Vi baserer oss på samme metodikk som sist vi gjorde en slik jobb, i 2020-2022. Målet er å fange opp nye emneord og å berike vokabularet med nye henvisninger. Arbeidet fortsetter i 2024.

Innlemming av andre emneordssystemer

Det har vært arbeidet med å innlemme aktuelle termer fra UiOs vokabular Juridiske emneord. Vi har hatt et godt samarbeid med en jurist fra Juridisk bibliotek, UiO. 1135 foretrukne termer er innlemmet, sammen med en rekke nye henvisninger til allerede eksisterende humord. I tillegg er det jobbet med å forbedre hierarkiet innen Rettsvitenskap.

Høsten 2023 startet arbeidet med å innlemme emneordstene Nasjonalbibliotekets emnevokabular for spesialbibliografier ([norvok](#)) og NBIs emneordstene for faglitteratur (om barnelitteratur) ([nbiemnfag](#)). Innlemmelsen av disse to listene startet etter at vi fikk tildelt prosjektmidler fra Nasjonalbiblioteket. Arbeidet fortsetter i 2024.

Vi har startet et langsiktig arbeid som tar sikte på å redusere antall emneordssystemer ytterligere. Målet er å slå sammen Humord og Realfagstermer til et felles vokabular. Det gjøres i praksis ved at Realfagstermer får en tesaurusstruktur og overføres til Humord-vokabularet.

Vurdering av MeSH som erstatning for helse- og psykologihierarkiet i Humord

Våren 2023 ble det foretatt en overlappsanalyse av MeSH (Medical Subject Headings) og Humords hierarkier for helse og psykologi. Vi tok utgangspunkt i en antakelse om at MeSH ville dekke våre behov for emneord innen disse fagområdene. I så fall kunne vi avviklet helse- og psykologihierarkiene og i stedet anbefale bruk av MeSH for indeksering av litteratur om disse emnene.

Vår antakelse viste seg å ikke stemme så godt som vi hadde trodd, og vi besluttet derfor å fortsatt utvikle disse Humord-hierarkiene. Overlappen mellom MeSH og Humord var på ca. 50% for psykologihierarkiet og på 85% for helsehierarkiet. MeSH-terminologien innen helse ble vurdert som for spesifikk for vår bruk. MeSH gjør også i noen tilfeller bruk av samlebetegnelse for begreper som vi har finere inndelt i Humord.

I tillegg til selve analysearbeidet som ga mulighet til å komme til en konklusjon, har vi laget mange nye henvisninger til eksisterende humord ved hjelp av MeSH-termer på norsk og engelsk.

Arbeidet ble gjort i samarbeid med HumSam-bibliotekets fagreferent i psykologi og med vår samarbeidsbibliotekar ved OsloMet. I ettertid arbeides det med å forbedre psykologi-hierarkiet i Humord, særlig ved hjelp av strukturen i tesaurusen APA (American Psychological Associations tesaurus).

Utfasing av Humords formtermer

Høsten 2022 og våren 2023 ble Humords formtermer fjernet fra tesaurusen og innlemmet i Norsk tesaurus for sjanger og form ([ntsf](#)). Det er gjort gjennomgående rettinger i postene i Alma.

Samarbeid

Humord-redaksjonen har et godt samarbeid med de deltagende institusjonene, og mottok mange forslag til forbedringer og forslag til nye emneord gjennom året. OsloMet har forbedret Humords hierarki for grønlandske folkegrupper og stedsnavn og bidratt til evalueringen av helse- og psykologihierarkiene i Humord.

Årsmøte

Årsmøtet ble avholdt digitalt 21/11 (se eget [referat](#)).